

ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. KAMİL DİLEK'İN AKADEMİK KURULDA SEÇİM ANKETİ YAPMASI HAKKINDA ELEŞTİRİLER

Kemal Gözler*

ÖZET.- Uludağ Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Kamil Dilek, 10 Ocak 2014 günü Rektörlük A Salonunda saat 10.00-11.30 arasında yapılan Akademik Kurulda, gelecek Rektörlük seçimlerinde aday olup olmayacağına karar vermek için anket yapacağını söylemiş ve öğretim üyelerine "Uludağ Üniversitesi Rektörlük Seçimi Anketi" başlıklı bir anket formu dağıttırarak bir anket uygulatmıştır. Anket formunda sorulan soruların biri şudur: "Olası bir seçimde Uludağ Üniversitesi Rektörü olarak Prof. Dr. Kamil Dilek'e oy veririm. Evet. Hayır. Kararsızım".

Bu makalede, Uludağ Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Kamil Dilek'in, bir akademik kurulda gelecek seçimlerde bana oy verir misiniz diye anket yapmasının, nasıl hukuka, ahlâka ve demokrasi prensiplerine aykırı olduğu açıklanmıştır.

Sayın Rektör, anketlerin dağıtılması üzerine, benim ve ceza hukuku hocamız Öznur Sevdiren'in, akademik kurulda böyle bir anketin yapılmasının hukuka ve etiğe aykırı olacağı yolundaki açıklamalarımızı dinlememiş, bizim uyarılarımıza rağmen anketi bile isteye yaptırmıştır. Dahası benim ve ceza hukuku hocamızın anketin hukuka aykırı olacağı yolundaki açıklamalarımıza karşı da "hukuka aykırı bir durum varsa gereğini yaparsınız" demiştir. Hukukun bile bile çiğnendiği bir yerde, ahlakî bir sorun vardır ve ahlâkın olmadığı yerde hukuk da yoktur.

Uludağ Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanlığı tarafından e-posta adresime gönderilen "Duyuru" başlıklı çağrı yazısıyla 10 Ocak 2014 günü Uludağ Üniversitesi Rektörlüğü A Salonunda yapılacak olan "Akademik Kurul Toplantısı"na davet edildim. Söz konusu yazıda yapılacak toplantının "Akademik Kurul Top-

* E-posta: kgozler[at]hotmail.com. Web: <http://www.anayasa.gen.tr/gozler.htm>

lantısı" olduğu belirtilmiş ve bu toplantıya "tüm öğretim üyelerini katılımı önemle" rica edilmiştir. 2 Ocak 2014 tarihinde duyuruogruyebounces@list.uludag.edu.tr adresinden Uludağ Üniversitesi Rektörlüğünün bir birimi tarafından bütün Uludağ Üniversitesi öğretim üyelerine gönderilen e-postada da

"Üniversitemiz Rektörü Prof. Dr. Kamil DİLEK ekli dosyada açıklanan takvime bağlı olarak birimlerimizin **Akademik Kurullarını** ziyaret edecektir. Bu ziyarette, üniversitemizde yapılan faaliyetlerle ilgili bilgi verecek, öneri ve eleştirileri dinleyecektir. Akademik Kurullara **tüm öğretim üyelerinin katılımını** rica ederiz"

denilmiştir.

21 Ağustos 1982 tarih ve 17789 sayılı Resmî Gazetede yayınlanan Yükseköğretim Kurumları Yönetici, Öğretim Elemanı ve Memurları Disiplin Yönetmeliğinin 8'inci maddesinin "r" bendi "*çağrıldığı veya görevlendirildiği toplantılara kabul edilir bir özürü olmaksızın katılmayan*" öğretim üyelerinin "maaştan kesme" disiplin cezasıyla cezalandırılmasını öngörmektedir. Ben de gerek Hukuk Fakültesi Dekanlığının ve gerekse Uludağ Üniversitesi Rektörlüğünün çağrısından sonra görevim gereği söz konusu "*Akademik Kurul toplantısı*"na katıldım.

Sayın Rektör toplantı boyunca kendisini öven, önceki Rektörleri kötüleyen, önceki Rektörler döneminde "Uludağ Üniversitesinin üzerine ölü toprağı serpilmesini" defalarca iddia eden bir konuşma yaptı.

Toplantının sonuna doğru sayın Rektör, Rektörlükte üçüncü yılını doldurmak üzere olduğunu, gelecek dönem için Rektörlüğe aday olup olmayacağına henüz karar vermediğini söyledi. Bu amaçla bir anket yapacağını, ankette öğretim üyelerine gelecek seçimlerde aday olursa kendisine oy verip vermeyeceği sorusunun sorulduğunu, ankette çıkan sonuçlara göre Rektörlüğe aday olup olmayacağına karar vereceğini söyledi ve salonda bulunan öğretim üyelerinden bu anketi doldurmalarını istedi. Bu esnada bir memure hanım anket formlarını ön sıradan başlayarak tek tek öğretim üyelerine dağıtmaya başladı. Söz konusu toplantıda bize dağıtılan ve doldurmamız istenen "Uludağ Üniversitesi Rektörlük Seçimi Anketi" başlıklı anket formu taranarak aşağıya olduğu gibi konulmuştur: →

ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
Rektörlük Seçimi Anketi

Uludağ Üniversitesinin Değerli Akademik Personeli,

Bu anketin amacı, Uludağ Üniversitesi Rektörü olarak önümüzdeki dönem Rektör adaylığım konusunun belirlenmesine yöneliktir. Yanıtlarınız tamamen gizli kalacaktır. Lütfen sizin için en uygun olan seçeneği işaretleyiniz. Zaman ayırdığınız için teşekkür ederiz.

1- Genel olarak düşündüğünüzde Rektörü ne derece başarılı bulduğunuzu belirtir misiniz?	
☐ ÇOK BAŞARILI ☐ BAŞARILI ☐ NE BAŞARILI NE BAŞARISIZ ☐ PEK BAŞARILI DEĞİL ☐ HİÇ BAŞARILI DEĞİL	
2- Olası bir seçimde Uludağ Üniversitesi Rektörü olarak Prof. Dr. Kamil Dilek'e oy veririm	
☐ EVET ☐ HAYIR ☐ KARARSIZIM	
2. SORUYA CEVABINIZ <u>HAYIR VEYA KARARSIZ</u> İSE AŞAĞIDAKİ SORULARI CEVAPLAYINIZ	
3- Prof. Dr. Kamil Dilek'e karşı olan oyum proje ve söylemlerle olumluya dönebilir	
☐ EVET ☐ HAYIR	
4-Prof. Dr. Kamil Dilek'e karşı olan oyum diğer adayları ve adayların projelerini bilmediğim içindir	
☐ EVET ☐ HAYIR	
VIII. KİŞİSEL BİLGİLER	
Unvanınız:	☐ Yrd. Doç. Dr. ☐ Doç. Dr. ☐ Prof. Dr.
Yaş:	☐ 35 ve öncesi ☐ 36 - 45 ☐ 46 – 55 ☐ 56 ve üzeri
Cinsiyet:	☐ Kadın ☐ Erkek
Ekleme İstedığınız Diğer Görüş ve Önerileriniz:	

Bu anket formunun dağıtılması üzerine, elimi kaldırıp söz almak istedim. Sayın Rektör, daha sonra söz vereceği söyleyerek bana söz vermedi. Ben söz verilmemesine rağmen, yerimde ağaya kalkarak söz aldım. Sayın Rektöre burada bir Akademik Kurul toplantısı yapıldığını, bir Akademik Kurul toplantısında Rektörlük seçimine malzeme olacak bir anket yapılamayacağını, bunu yapmaya hak ve yetkisinin olmadığını, görev ve yetkisini kötüye kullandığını söyledim. Keza Akademik Kurul toplantısına katılmak için davet edildiğimi, eğer kendisinin seçim çalışmasına yönelik anket yapılacağını bilseydim bu toplantıya gelme-

yeceğimi belirttim. Sayın Rektör ise bana “*akademik kurul bitti, çıkabilirsiniz*” diyerek beni toplantıdan çıkmaya davet etti. Söz konusu Kurulun doğal üyesi olarak, Rektörün isteğine uymadım ve salondan çıkmadım.

Rektörün izin vermemesine rağmen tekrar söz aldım ve sayın Rektöre Rektörlük seçim döneminin başlamadığını, böyle bir anket yapılamayacağını, bunun için kamu malı ve kamu kaynaklarını kullanamayacağını, örneğin anket formunu üniversitenin parasıyla bastıramayacağını söyledim. Sayın Rektör anket formlarını kendi parasıyla bastırıldığını söyledi. Ben de Sayın Rektöre anket formlarını dağıtan memurenin maaşını da siz mi ödüyorsunuz dedim. Bunun üzerine anket formlarını dağıtan memure formları dağıtmayı bıraktı (Bu olaya görevi gereği dâhil olan ismini bilmediğim sayın memur arkadaşımızdan, yol açtığım üzücü durum için özür diliyorum). Daha sonra formları öğretim üyeleri kendileri elden ele dağıttı.

Konu hakkında söz alan ceza hukuku öğretim üyesi Yard. Doç. Dr. Öznur Sevdiren de Rektörlük seçimleriyle ilgili bir anketin bu kurulda yapılmasını doğru bulmadığını, böyle bir anketin eğer istenirse her zaman internet üzerinden, isteyenlerin katılabileceği bir biçimde düzenlenebileceğini, fakat böyle bir anketin böyle bir toplantıda yapılması istendiğinde bunun bir mecburiyet olarak anlaşılabilceğini belirtti. Bunun üzerine Sayın Rektör, ceza hukuku hocamıza hitaben “*hukuka aykırı bir durum varsa gereğini yaparsınız Hoca Hanım*” dedi. Bunun üzerine Öznur Hocamız, tek meselenin hukukî olmadığını, anketin toplantı gündemine gelmesinin etik açıdan da sorunlu olduğunu belirtti.

Ben, tekrar araya girip, sayın Rektöre burada bir Akademik Kurul toplantısı yapıldığını, bu toplantıda kendisinin şahsî bir meselesi olan seçim çalışmasına yönelik bir anket yapamayacağını söyledim. Neticede Sayın Rektör “*akademik kurul bitti, isteyen anketi doldurur, isteyen doldurmaz*” dedi. Bana hitaben de, ikinci ve belki üçüncü defa olarak “*akademik kurul bitti, çıkabilirsiniz*” diyerek beni salondan çıkmaya davet etti ve ben bunun üzerine salonu terk ettim.

Burada söz konusu toplantıda benim, ceza hukuku hocamızın ve Sayın Rektörün söylediklerini özetlemeye çalıştım. Haliyle bu toplantıda söylenen sözleri kelimesi kelimesine hatırlayıp, buraya tam olarak aktarmam mümkün değil. Ama söz konusu Akademik Kurul toplantısında yaşananlar genel hatlarıyla budur. Toplantıya katılan pek çok öğretim üyesi, yaşananları, söylenen sözleri tasvip etmeseler bile, maddî vakıaların bu doğrultuda olduğunu söyleyeceklerdir.

Akademik kurul toplantısı diye öğretim üyelerinin çağrıldığı ve öğretim üyelerinin görevleri gereği zorunlu olarak katıldıkları bir toplantıda, sayın Rektörün öğretim üyelerine “*olası bir seçimde Uludağ Üniversitesi Rektörü olarak Prof. Dr. Kamil Dilek’e oy ver misiniz*” sorusunu içeren bir anket yapması, bir kere *hukuka*, ikinci olarak *ahlâka*, üçüncü olarak da *demokrasi prensiplerine* aykırıdır:

1. Akademik Kurulda Böyle Bir Anket Yapılması Hukuka Aykırıdır

Rektörün bir akademik kurul toplantısında, gelecek Rektörlük seçimlerinde bana oy verir misiniz diye anket yapması, başta Yükseköğretim Kurumlarında Akademik Kurulların Oluşturulması Yönetmeliğine, sonra da bütün idare hukuku prensiplerine aykırıdır:

a) "Akademik kurul", fakültelerin resmî bir kuruldur ve kuruluşu, toplantısı, görev ve yetkileri 18 Nisan 1986 tarih ve 19082 sayılı Resmî Gazetede yayınlanan Yükseköğretim Kurumlarında Akademik Kurulların Oluşturulması ve Bilimsel Denetim Yönetmeliği ile düzenlenmiştir. Bu Yönetmeliğin 4'üncü maddesinin a bendine göre Akademik Kurul, fakültede ders veren bütün öğretim üyeleri ve okutmanlardan oluşur. Akademik Kurulun görevleri adı geçen Yönetmeliğin 7'nci maddesine göre "*eğitim-öğretim ve araştırma konuları başta gelmek üzere bilimsel faaliyetleri*" gözden geçirmek ve "*çalışmaların daha verimli olması için konuları tartışarak öneriler*"de bulunmaktır. Görüldüğü gibi adı geçen Yönetmelik Akademik Kurulda konuşulabilecek, tartışılacak konuları "*eğitim-öğretim ve araştırma konuları başta gelmek üzere bilimsel faaliyetler*" olarak sınırlandırmıştır. Zaten adı geçen kurul adı üstünde bir "*akademik kurul*"dur, dolayısıyla "*akademik*", yani eğitim, öğretim ve araştırma ile ilgili olmayan bir hususun bu kurulun önüne getirilmesi bizatihi bu kurulun ismiyle çelişir.

Sayın Rektörün 10 Ocak 2013 günü yapılan Akademik Kurulda, gelecek Rektörlük seçimlerinde bana oy verir misiniz diye seçim anketi yapması, adı geçen Yönetmeliğin 7'nci maddesine aykırıdır. Sayın Rektörün gelecek Rektörlük seçimlere aday olup olmaması, kendisini ilgilendiren şahsî bir meseledir. Sayın Rektör, kendisini Uludağ Üniversitesi üzerine serpilmiş ölü toprağını dağıtan çok önemli bir şahsiyet olarak görüyorsa da, vakıa şudur ki, Sayın Rektörün gelecek seçimlerde aday olup olmaması kararı, adı geçen Yönetmeliğin 7'nci maddesi anlamında bir "*eğitim-öğretim ve araştırma*" faaliyetlerine ilişkin bir konu değildir.

Dolayısıyla Sayın Rektörün Akademik Kurulda gelecek Rektörlük seçimlerinde bana oy verir misiniz diye anket yapması adı geçen Yönetmeliğin 7'nci maddesinin ihlalidir.

b) Diğer yandan Sayın Rektörün Akademik Kurul da, gelecek Rektörlük seçimlerinde öğretim üyelerinin kendisine oy verip vermeyeceği gibi şahsî bir konuda anket yapması, bütün idare hukuku prensiplerimize de aykırıdır. Şöyle:

aa) Söz konusu toplantıya öğretim üyeleri, Rektörün ve Dekanın kamusal yetkilerine dayanan bir çağrı yazısıyla çağrılmışlardır. Bu çağrı nedeniyle söz konusu toplantıya öğretim üyelerinin katılması zorunlu hâle gelmiştir. Yukarıda adı geçen Yönetmelik, Rektör ve Dekanlara öğretim üyelerini, herhangi bir toplantıya değil, "*akademik kurul*" toplantısına çağırma yetkisi vermiştir. Yine aynı Yönetmelik, Akademik Kurulun amacını da "*eğitim-öğretim ve araştırma konuları başta gelmek üzere bilimsel faaliyetleri*" gözden geçirmek ve "*çalışmaların*

daha verimli olması için konuları tartışarak öneriler" de bulunmak şeklinde belirlemiştir. Oysa benim katıldığım söz konusu toplantıda öğretim üyelerinden eğitim, öğretim ve araştırma ile ilgili olmayan bir konuda (Prof. Dr. Kamil Dilek'e gelecek Rektörlük seçimlerinde oy verir misiniz konusunda) anket doldurmaları istenmiştir. Prof. Dr. Kamil Dilek'in yeni Rektörlük seçimlerinde aday olup olmaması, öğretim üyelerin gelecek seçimlerde Prof. Dr. Kamil Dilek'e oy verip vermeyecekleri sorunu, eğitim, öğretim ve bilimsel araştırma ile alakalı bir konu değil, kendi şahsıyla alakalı bir konudur. Kamusal yetkilerin şahsî maksatlarla kullanılmasına idare hukukunda "yetki saptırması" denir. Bir Rektörün veya bir Dekanın gelecek seçimlerde bana oy verir misiniz diye anket düzenlemek amacıyla Akademik Kurulu toplantıya çağırması "yetki saptırması" konusunda literatüre geçecek ilginç bir örnektir.

bb) Söz konusu toplantı, 10 Ocak 2014 tarihinde saat 10.00-11.30'da Uludağ Üniversitesi Rektörlük Binası A Salonunda yapılmıştır. Söz konusu salon kamu parasıyla yapılmıştır; kamu parasıyla aydınlatılmakta ve ısıtılmaktadır. Söz konusu salon bir kamu malıdır. Kamu malları kamu hizmetine tahsis edilmiştir ve ancak kamu hizmeti amacıyla kullanılabilir. Kamu hizmeti, kamu tüzel kişilerinin kamu yararı amacına yönelik faaliyetleridir. Sayın Rektörün öğretim üyelerine gelecek seçimlerde bana oy verir misiniz diye anket yapmasında *kamu yararı* yoktur, *şahsî yarar* vardır; dolayısıyla böyle bir şey kamu hizmeti niteliğinde bir faaliyet değildir; böyle bir faaliyet kamu malı olan bir salonda yapılamaz; böyle bir faaliyet için, kamu parasının harcanması hukuka aykırıdır. Rektör dağıtılan anket formlarını kendi parasıyla bastırıldığını söylediği için bu hususu bir yana bırakarak, şunu da ilave edeyim. Salonda anketleri dağıtan memurun maaşı devlet tarafından ödenmektedir. Muhtemelen salonda teknisyen gibi başka memurlar da vardı.

Şimdi şu soruyu soralım: Sayın Rektörün hukuka uygun olarak böyle bir anket yapması mümkün müdür? Böyle bir şey ancak şu koşullarda mümkün olabilirdi: **1)** Her şeyden önce sayın Rektörün bu anketi "Rektör" olarak değil, "Prof. Dr. Kamil Dilek" olarak yapması gerekirdi. **2)** Prof. Dr. Kamil Dilek'in bu anketi mesai saatleri içinde değil, dışında yapması gerekirdi. **3)** Prof. Dr. Kamil Dilek'in bu anketi Üniversitenin bir salonunda değil, bedelini kendi cebinden karşılayarak bir özel salonda (örneğin bir otelde) yapması gerekirdi. **4)** Anket formları, kamu görevlileri tarafından değil, ücreti Prof. Dr. Kamil Dilek tarafından ödenen özel personel tarafından dağıtılmalıydı. **5)** En önemlisi, Prof. Dr. Kamil Dilek'in bu toplantıya öğretim üyelerine özel olarak ulaşıp, hiçbir kamusal yetkisini kullanmadan davet etmesi gerekirdi. **6)** Son olarak belirtelim ki, bu şartlar, böyle bir anketin "dış şartları"dır. Böyle bir anket bu koşullarda organize edilmiş olsa bile, bir kamu görevini ilgilendirdiği için, bu ankette aday olursam bana oy verecek misiniz gibi bir sorunun sorulup sorulamayacağı hususu da hukuken fevkalade tartışmalıdır.

2. Akademik Kurul Toplantısında Böyle Bir Anket Yapılması Ahlâka de Aykırıdır

Yukarıda açıkladığım gibi "akademik kurul", kurulması ve çalışması ve görevleri 18 Nisan 1986 tarih ve 19082 sayılı Resmî Gazetede yayınlanan Yükseköğretim Kurumlarında Akademik Kurulların Oluşturulması ve Bilimsel Denetim Yönetmeliği ile düzenlenmiş resmî bir kuruldur. Akademik kurul, başkanının çağrısıyla toplanır. Toplantıya çağrılan her öğretim üyesinin, mazereti olanlar dışında toplantıya katılması zorunludur. Mazereti olmaksızın toplantıya katılmamak fiili, 21.08.1982 tarih ve 17789 sayılı Resmî Gazetede yayınlanan Yükseköğretim Kurumları Yönetici, Öğretim Elemanı ve Memurları Disiplin Yönetmeliğinin 8'inci maddesinin "r" bendi uyarınca disiplin suçu oluşturur ve "maaştan kesme" disiplin cezasıyla cezalandırılır.

Dolayısıyla Akademik Kurula öğretim üyelerinin katılıp katılmamaları kendi hür iradelerine kalmış bir şey değildir. Her öğretim üyesi Akademik Kurula katılmak zorundadır. Öğretim üyelerinin hür iradeleri dışında, görevleri gereği katıldıkları bir toplantıda, toplantının konusu ve amacı dışında bir hususta öğretim üyelerine anket uygulanmasının hangi ahlâk anlayışına sığıldığı merak konusudur.

Minimum ahlâk, böyle bir toplantıya çağrı yazısında, hiç olmazsa, söz konusu toplantıda, gelecek seçimlerde Rektör Kamil Dilek'e oy verip vermeyeceklerini tespit etmek amacıyla anket yapılacağını ve isteyen öğretim üyelerinin bu toplantıya gelmeyebileceği hususunun belirtilmesini gerektirirdi.

Bir anket yapmanın minimum ahlakî standardı, ankete katılacakların önceden sarıh rızalarının alınmasıdır. Bir anketin, ankete katılanların rızaları alınmadan uygulanması etik ihlâl teşkil eder. Nitekim Yükseköğretim Kurulu Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesinin 5'nci maddesinin c bendi "*yapılacak anket ve tutum araştırmalarında katılımcıların rızası alınır*" demekte, bu ilkeyi uymayanlar hakkında etik soruşturma açılmasını öngörmektedir. Denilebilir ki, söz konusu Yönerge bilimsel araştırma amacıyla anket yapılmasında uygulanır. Doğrudur. Ama şu da doğrudur ki, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde bir yüksek lisans öğrencisinin yapacağı anket için aranılan bu koşul, evleviyetle bu Üniversitenin Rektörünün yaptığı anket için de aranmalıdır. İlgisinin rızasını almadan anket yapan yüksek lisans öğrencileri hakkında soruşturma açılıyor. Oysa bir Rektör öğretim üyeleri üzerinde onların rızalarını almadan anket yapıyor.

Ayrıca belirtmek isterim ki, öğretim üyelerinin, Rektörün karşısında -ön sıralar rektörden sadece bir iki metre uzaktadır- kendi el yazısıyla onun hakkında form doldurmak zorunda bırakılmaları, hangi ahlâk, hangi nezaket anlayışıyla bağdaşır? Rektörün söz konusu toplantıda, anketler dağıtılırken, o da kendiliğinden değil, benim ve bir meslektaşımın itirazı üzerine, ben kimseyi zorlamıyorum, isteyen doldurur, isteyen doldurmaz demesi, ortadaki ahlakî problemi çözer mi?

3. Akademik Kurul Toplantısında Böyle Anket Yapılması Demokrasi Prensibine de Aykırıdır

Sayın Rektör, söz konusu Akademik Kurul toplantısında pek çok defa kendisinin fevkalade demokratik bir Rektör olduğunu söyledi. Hatta benim anket dağıtılmasına itirazım üzerine, şu an kelimesi kelimesine hatırlayıp aktaramayacağım bir cümle ile, kendisinin böyle bir anket yapmasının aslında demokratik bir davranış olduğu yolunda bir şeyler söyledi.

Sayın Rektöre, kendisinin Rektörü olduğu Üniversitede anayasa hukuku dersi veren bir öğretim üyesi olarak şunu söylemek isterim: Demokrasi, bir yöneticinin birden fazla rakip arasından dürüst ve adil bir seçimle belirlenmesini öngören bir ilkedir. Demokrasiden bahsedebilmek için bir kere ortada bir rakip olması, ikinci olarak ortada seçim olması, üçüncü olarak seçimin dürüst ve adil olması gerekir. Yeni rektörlük seçimleri için seçim dönemi başlamamıştır. Ortada adaylar, yani sayın Rektörün rakipleri henüz yoktur. Rakipsiz bir yarışa demokrasi denmez.

Sayın Rektör elindeki kamusal yetkileri ve kamu mallarını kullanarak bütün öğretim üyelerine tekrar aday olursam bana oy verecek misiniz diye anket yapacak ve anketten çıkan sonuca göre aday olup olmayacağına karar verecek! Bunu anketler dağıtılırken Sayın Rektörün bizzat kendisi söylemiştir. Bu husus söz konusu ankette de açıkça yazılıdır. Ne kadar güzel! Sayın Rektör, anket sonuçları olumlu çıkarsa aday olacak; olumsuz çıkarsa aday olmayacak. Ne kadar risksiz bir seçim! Yani Sayın Rektör ancak kazanması garanti ise seçime girecek; kaybetme riski var ise seçime girmeyecek. Şu soruyu sormak isterim: Kazanma ihtimalinin garanti olduğu yerde seçim yapmanın ne anlamı var? Gerçekten demokrasiye inanan bir kişi, böyle bir anket yapmadan aday olur ve kazanma veya kaybetme riskini üzerine alır.

Eminim sayın Rektörün sahip olduğu anket yapıp, anket sonuçlarına göre aday olma kararını alma imkanına, gelecek Rektörlük seçimlerinde aday olmayı düşünen pek çok öğretim üyesi meslektaşımız da sahip olmak isterdi. Onlar da aday olmadan önce, böyle bir anket yapıp, aday olursam, bana oy verecek misiniz diye bütün öğretim üyelerine sormak ve aday olup olmama kararlarını ona göre almak isterlerdi. Gelecek seçimlerde aday olmayı düşünen öğretim üyeleri, sayın Rektörün düzenlediği gibi her öğretim üyesinin zorunlu katıldığı akademik kurul toplantıları düzenleyebilir ve bu kurul toplantılarında Sayın Rektörün uyguladığı aynı anketi uygulayabilirler mi? Yarın bir öğretim üyesi çıkıp Rektöre, "şu fakültenin akademik kurulunun toplanması sağlansın, bütün öğretim üyelerine gelecek seçimlerde aday olursam bana oy verip vermeyeceklerini soracağım" dese, ona bu imkân tanınacak mıdır? *Başkalarına tanınmayan ve keza hukuken tanınamayacak bu imkânı Rektörün kendisine tanınması hangi ahlâk ve adalet anlayışıyla bağdaşır?*

4. Anketin İçeriği de Hukuka ve Ahlâka Aykırıdır

Burada son olarak öğretim üyeleri uygulanan “*Uludağ Üniversitesi Rektörlük Seçimi Anketi*” başlıklı belgenin içeriğinde pek çok hukuka ve ahlâka aykırı hususlar bulunduğu altını da çizmek isterim. Örnekler:

a) Bir kere anket formunun başlığında aşağıda gösterildiği gibi “Uludağ Üniversitesi” kelimeleri ve sol üst köşesinde Uludağ Üniversitesinin resmî logosu kullanılmıştır.

Uludağ Üniversitesi Senatosu tarafından 24 Ocak 2013 tarihinde kabul edilen Yazışma Kuralları Yönergesinin 18’inci maddesinin 6’ncı bendine göre Uludağ Üniversitesi logosu, “*Üniversitenin resmi yazışmaları*”nda kullanılabilir. Oysa söz konusu anket formu Üniversitenin resmî yazışması değil, Sayın Rektörün şahsî amaçlarına matuf ve kendisinin beyanına göre ücretini kendisi ödeyerek bastırıldığı bir formdur. Bu formun sol üst köşesinde resmî bir belge izlenimi uyandırmak için Uludağ Üniversitesi logosunun kullanılması hukuka ve ahlâka aykırıdır.

b) Bu anketin amacı, söz konusu ankette şu cümleyle ifade edilmiştir:

“Bu anketin amacı, Uludağ Üniversitesi Rektörü olarak önümüzdeki dönem Rektör adaylığım konusunun belirlenmesine yöneliktir”.

Sayın Rektörün kendisinin “*önümüzdeki dönem Rektör adaylığı konusunun belirlenmesi*” amacının Uludağ Üniversitesinin özgülendiği amaç olan kamu hizmeti amacıyla bir ilgisinin olmadığı, bu amacın sayın Rektör Prof. Dr. Kamil Dilek’in şahsî bir amacı olduğu hususu tartışmasıdır. Kamu yararı amacına özgülenmiş bir kamu kurumunda, üstelik bu kurumun başı tarafından şahsî amaçlarla anket yapılması, hangi hukuk, hangi ahlâk anlayışıyla bağdaşır?

c) Yukarıdaki şahsî amaçla uyumlu bir şekilde, bu ankette 2 nolu soru olarak öğretim üyelerine çok açık bir şekilde şu soru sorulmuştur. Soruyu anket formundan tarayıp aynen koyuyorum:

2- Olası bir seçimde Uludağ Üniversitesi Rektörü olarak Prof. Dr. Kamil Dilek’e oy veririm

EVET

HAYIR

KARARSIZIM

Böyle bir soruyu öğretim üyelerine sormaya sayın Rektör Prof. Dr. Kamil Dilek’in ne ahlâken, ne de hukuken hakkı vardır.

d) “Uludağ Üniversitesi Rektörlük Seçimi Anketi”nin hukuk ve ahlâk bakımından en tartışmalı kısmı “*Kişisel Bilgiler*” başlıklı son kısmıdır. Bu kısım aynen aşağı alınmıştır:

VIII. KİŞİSEL BİLGİLER		
Unvanınız:	☐ Yrd. Doç. Dr.	☐ Doç. Dr. ☐ Prof. Dr.
Yaş:	☐ 35 ve öncesi	☐ 36 - 45
	☐ 46 - 55	☐ 56 ve üzeri
Cinsiyet:	☐ Kadın	☐ Erkek

Dikkat edilirse, ankete cevap veren öğretim üyeleri, unvanları bakımından üçe, yaşları bakımından dörde ve haliyle cinsiyetleri bakımından ikiye ayrılmaktadır. Dolayısıyla ankete cevap verenler kendi içinde bu bilgiler kullanılarak tam 24 alt gruba ayrılabilir. Ankette isim sorulmadığı doğrudur. Ancak yukarıdaki bilgiler kullanılarak, zaten anketi dolduran öğretim üyesinin kimliği, pek çok durumda rahatlıkla tahmin edilebilir. Zira anket, Konservatuar, Hukuk Fakültesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, İnegöl İşletme Fakültesi ve Güzel Sanatlar Fakültesi hariç, her fakültenin kendi akademik kurulunda uygulanmıştır. 15 Ocak 2014 günü yayınlanan anket sonuçlarından¹ anlaşıldığı kadarıyla Tıp Fakültesinde 152, Mühendislik Fakültesinde 93, Fen-Edebiyat Fakültesinde 79, Ziraat Fakültesinde 77, Eğitim Fakültesinde 74, Veteriner Fakültesinde 69, İİBF’de 59, İlahiyat Fakültesinde 42 ve MYO, YO, Konservatuar, Hukuk Fakültesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, İnegöl İşletme Fakültesinde toplam 42 öğretim üyesine uygulanmıştır. 42 kişilik bir topluluğu 24 alt gruba bölerseniz, pek muhtemelen ankete cevap verenleri isim isim tahmin edebilirsiniz. Örneğin 42 kişilik sonuncu topluluğun içinde pek muhtemelen 36-45 yaş aralığından sadece bir erkek ve bir kadın profesör, yine 46-55 yaş aralığından sadece bir veya iki erkek ve bir veya iki kadın profesör, yine 56 ve üstü yaş grubundan muhtemelen sadece bir erkek ve bir kadın profesör vardır. Öğretim üyelerinin kimliklerinin tahmin edilmesi imkânını olduğu bir ankette öğretim üyelerine gelecek seçimlerde bana oy verecek misiniz diye soru sorulması, hangi hukuk, hangi ahlâk anlayışıyla bağdaşır?

e) Nihayet anketin son kısmında “Eklemek İsteddiğiniz Diğer Görüş ve Önerileriniz” başlıklı kısım vardır. Bu kısma isteyen öğretim üyeleri kendi el yazısıyla görüş ve önerilerini yazabilecektir. Bilindiği gibi el yazısı kişinin kimliğinin tespitine imkân veren en tartışmasız araçtır.

Bu içerikte bir anketin, yukarıda açıklamaya çalıştığım sebeplerle hukuka ve ahlâka aykırı olduğu açıktır.

5. Anketin Kişisel Verilerin Toplanması Açısından Değerlendirilmesi²

Öncelikle belirtelim ki, söz konusu ankette doldurulan bilgi (öğretim üyesinin Rektör Prof. Dr. Kamil Dilek’e oy verip vermeyeceği bilgisi), bu bilgiyi veren kişinin kimliğinin belirlenebilir olması şartıyla bir “kişisel veri”dir.

1. <http://www.uludag.edu.tr/dosyalar/anasayfa/Halklailiskiler/oy%20da%C4%9F%C4%B1%C4%B1m%C4%B1.xlsx>

2. Bu başlığın hazırlanmasından kendilerine danıştığım Öznur Sevdiren, Ahmet Sevimli ve Cankat Taşkın’a teşekkür ederim.

Kişisel veri, doktrinde “belirli ya da belirlenebilir bir kişiye ilişkin her türlü bilgi” olarak tanımlanmaktadır³. 18 Ocak 1981 tarih ve 108 sayılı Kişisel Nitelikteki Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Şahısların Korunmasına Dair Sözleşmenin 2’nci maddesinin a bendinde “kişisel nitelikteki veriler”, “kimliği belirtilen veya belirtilebilen gerçek kişiyle ilgili tüm bilgileri ifade eder” denerek tanımlanmıştır⁴. Keza Türk Ceza Kanununun 135’inci maddesinin gerekçesinde, “kişisel veri”, “gerçek kişiyle ilgili her türlü bilgi” olarak tanımlanmıştır⁵. Keza Kişisel Verilerin Korunması Kanun Tasarısının 3’üncü maddesinin ç bendi kişisel veriyi, “belirli veya kimliği belirlenebilir bir kişiye ilişkin bütün bilgilerdir” şeklinde tanımlamıştır⁶. Yine adı geçen maddenin gerekçesinde de “bir kişinin belirli veya belirlenebilir olması”, “mevcut verilerin herhangi bir şekilde bir gerçek kişiyle ilişkilendirilmesi suretiyle, o kişinin tanımlanabilir hâle getirilmesini ifade eder” denerek tanımlanmıştır⁷. Özellikle madde gerekçesinde “kanun kapsamına giren kişisel veriler, sadece bireyin adı, soyadı, doğum tarihi ve doğum yeri gibi onun kesin teşhisini sağlayan bilgiler değil”dir⁸ denerek başka bilgilerin de kişisel veri niteliğinde veri olduğu kabul etmiştir.

Söz konusu ankette, anketi dolduran kişinin adı sorulmuyor olsa da, yukarıda açıklandığı üzere, anket formunun “Kişisel Bilgiler” başlıklı son kısmında öğretim üyelerinin akademik unvanları bakımından üçe, yaşları bakımından dörde ve cinsiyetleri bakımından ikiye ayrılması sayesinde, ankete cevap veren öğretim üyesinin kimliği pek çok durumda tahmin edilebilir. Örneğin 42 öğretim üyesi katıldığı bir akademik kurulda muhtemelen bir 36-45 yaş aralığında sadece bir kadın profesör, 46-55 yaş aralığında sadece bir kadın profesör, 56 ve üstü yaş grubunda sadece bir kadın profesör vardır. Böyle bir kadın profesörün doldurduğu anket kağıdı, ankete ismimi yazmamış olsa bile, büyük ihtimalle tespit edilebilir. Keza ankette el yazısıyla doldurulacak “Ekleme İstediyiniz Diğer Görüş ve Önerileriniz” başlıklı kısım da vardır.

Sonuç olarak, eğer anketi dolduran kişinin kim olduğu belirlenebilir nitelikte ise, anketi dolduran kişinin Rektör Prof. Dr. Kamil Dilek’e oy verip vermeyeceği konusundaki bilgi, kişisel veri niteliğinde bir bilgi olduğunu söyleyebiliriz.

Anayasamızın 20’nci maddesinin son fıkrasına göre “kişisel veriler, ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebilir”. “İşleme”, kişisel verilerin otomatik olan veya olmayan yollardan elde edilmesi, kaydedilmesi...” şeklinde tanımlanmaktadır⁹. Kanunlarımızda bir Rektörün seçim anketi yapmasına ilişkin öngörülmüş bir hâl yoktur. Dolayısıyla bu anketteki bilgiler

3. Elif Küzeci, *Kişisel Verilerin Korunması*, Ankara, Turhan, 2010, s.287.

4. http://www.avrupakonsevi.org.tr/antlasma/aas_108.htm

5. <http://www.ceza-bb.adalet.gov.tr/mevzuat/maddegerekce.doc>

6. <http://www2.tbmm.gov.tr/d23/1/1-0576.pdf>

7. *Ibid.*

8. *Ibid.*

9. <http://www2.tbmm.gov.tr/d23/1/1-0576.pdf>

ancak ilgili kişinin "açık rızasıyla" toplanabilir. Söz konusu olayda ise bu kişisel veriler ilgili katılan öğretim üyelerinin "açık rızası" olmaksızın toplanmamıştır.

Kişisel Verilerin Korunması Kanun Tasarısının gerekçesinde ve gerekçenin atıfta bulunduğu Avrupa Birliğinin 95/46/EC sayılı Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bu Tür Verilerin Sınırlar Arası Dolaşımında Bireylerin Korunması Hakkında Yönergesine göre rıza beyanı, özgürce yeterli bilgi sahibi olarak verdiği rızadır. Keza aynı Yönergenin 7'nci maddesinin a bendine göre söz konusu rızanın "kuşkuya yer bırakmayacak şekilde verilmiş olması (*unambiguously given*)" gerekir¹⁰.

Söz konusu olayda öğretim üyeleri, bir ankete katılmak için değil, akademik kurula katılmak için davet edilmişlerdir. Benim katıldığım toplantıda söz konusu anket uygulanmaya başlanmadan önce öğretim üyelerine isterlerse ankete katılmayacakları ve salondan çıkabilecekleri söylenmemiştir. Bu yönde bir söz ancak benim ve bir meslektaşımın itirazından sonra Rektör tarafından söylenmiştir. Diğer akademik kurullarda söylenip söylenmediğini bilmiyorum. Ancak öğretim üyelerine ankete katılmayabilecekleri ve salondan çıkabilecekleri söylenmiş olsa bile, böyle bir durumda Rektörün karşısında öğretim üyeleri özgür iradeleleriyle davranıp davranamayacakları hususu tartışmalıdır. Dolayısıyla ortada verilmiş bir "açık rıza" yoktur. Kaldı ki, söz konusu anket formunun kendisinde isteyen öğretim üyesinin ankete katılmayabileceği hususu belirtilmemiştir.

6. Sayın Rektörün Muhtemel Savunmaları ve Bunlara Karşı Cevaplarım

Sayın Rektörün bana karşı bir cevap vereceğini sanmam. *Sayın Rektörün susmak yerine açıklama yapması, akademik kurullarda böyle bir anket yapmanın doğru olduğunu düşünüyorsa geri adım atmadan bunu savunması, yanlış olduğunu geç de olsa anlamış ise, bunu açıkça kabul etmesi ve anketi uyguladığı bütün öğretim üyelerinden özür dilemesi gerekir.*

Yukarıda belirttiğim gibi ben sayın Rektörün bana cevap vereceğini, söz konusu anketi savunacağını sanmıyorum. Ama söz konusu toplantıda yaptığı bir savunma hakkında, kendisine verdiğim cevabı burada da tekrarlamak isterim:

Sayın Rektör Prof. Dr. Kamil Dilek'in, söz konusu toplantıda ben ikinci defa söz alıp, Akademik Kurul toplantısında böyle bir anketin yapılamayacağını söylediğimde, Akademik Kurul toplantısının artık bittiğini söyleyerek söz konusu anketin resmî toplantı bittikten sonra yapıldığı yolunda bir savunma yaptı. Öncelikle belirteyim ki, bu savunma Rektörün Akademik Kurulda yaptığı anketin hukuka aykırı olduğu vakitasını kendisinin de kabul ettiği anlamına gelen bir savunmadır. Buna hukukta tevil yollu ikrar denir. Gelgelelim, *anketin uygulanmasına Akademik Kurul toplantısı bittikten sonra başlandığı iddiası doğru değildir. Rektör, anketleri dağıttırmadan önce, Akademik Kurul toplantısının bittiğini ke-*

10. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31995L0046:EN:HTML>

sinlikle söylememiştir. Sayın Rektör, kendiliğinden değil, ben ve diğer bir meslektaşımın itiraz ettikten sonra "akademik kurul toplantısı bitti" demiştir. Akademik Kurul toplantısı gerçekte bitmemiştir.

Bu toplantılara katılan herkes bilir ki, bu toplantılarda Rektörün veya Dekanın konuşmasından sonra tartışma ve öneriler kısmına geçilir ve öğretim üyelerine de söz verilir. Söz konusu toplantıda, anketin dağıtılmasından önce tartışma kısmına geçilmemiştir. Tartışma kısmı normalde anketten sonra yapılacaktır. Zaten daha sonradan öğrendiğime göre doldurulan anket formları toplandıktan sonra Akademik Kurulun toplantısının tartışma ve öneri kısmına geçilmiş ve öğretim üyelerine de söz verilmiş. Sayın Rektöre sormak isterim: Eğer Akademik Kurul toplantısı, anket formları dağıtılmadan önce bittiyse, formlar toplandıktan sonra devam edilen toplantı neyin toplantısıydı? Bana akademik kurul toplantısı bitti dedikten üç dakika sonra akademik kurul toplantısının tartışma kısmına geçmenizi nasıl bir ahlâk anlayışıyla açıklıyorsunuz?

Gerçek şu ki, Sayın Rektör söz konusu anketi, Akademik Kurul toplantısı bitmeden uygulamıştır. Ayrıca belirtelim ki, hukuken, yukarıda açıkladığım sebeplerle böyle bir anketin Akademik Kurul toplantısı sırasında veya toplantı bittikten sonra uygulanması arasında bir fark yoktur. Akademik Kurul toplantısından sonra bile, oraya başka bir amaçla davet edilmiş ve orada görevleri gereği bulunan öğretim üyelerine, önceden kendi açık rızalarını alınmaksızın böyle bir anket uygulanması mümkün değildir. Öğretim üyelerinin rızaları olsa bile, böyle bir anketin mesai içinde ve kamu hizmetine tahsis edilmiş bir salonda uygulanması mümkün değildir.

* * *

Belki iyi niyetli meslektaşlarımız şunu da düşünüyor olabilir: Sayın Rektör hukukçu değil; bu konuda kötü bir niyeti muhtemelen yoktur; yanlışlıkla böyle bir işe kalkışmış olabilir; meseleyi büyütmemek gerekir. Keşke durum bu olsa!

Eğer durum bu olsaydı, sayın Rektör bizim uyarılarımızı dinler ve anketi yapmaktan vazgeçerdi. Ben, anket dağıtılmaya başlandığı anda, bir akademik kurulda böyle bir anket yapılamayacağını sebepleriyle birlikte üstüne basa basa açıkladım. Sayın Rektör beni dinlemedi. Benden sonra ceza hukuku hocamız Yard. Doç. Dr. Öznur Sevdiren söz alıp, böyle bir anketin akademik kurulda yapılmasının hukuka aykırı olduğunu ayrıca açıkladı. Sayın Rektör, ceza hukuku hocamız Öznur Hanımı da dinlemedi ve ona hitaben "*hukuka aykırı bir durum varsa gereğini yaparsınız Hoca Hanım*" dedi. Bunun üzerine Öznur Hocamız, tek meselenin hukukî olmadığını, anketin toplantı gündemine gelmesinin etik açıdan da sorunlu olduğunu belirtti. Ben de böyle bir anketin yapılmasının kanuna aykırı olduğunu söyledim. Sayın Rektör, bana hitaben de kanuna aykırı bir durum var ise gereğini yaparsınız dedi.

Kanuna aykırılığın bile bile yapıldığı bir yerde ahlakî bir sorun vardır ve toplantıda da söylediğim gibi “*ahlâkın olmadığı yerde kanun da yoktur*”.

Sonuç

Ben söz konusu anketin nasıl hukuk, ahlâk ve demokrasi prensiplerine aykırı olduğunu yukarıda açıklamaya çalıştım. Ben söz konusu Akademik Kurul toplantısında böyle bir anket yapılmaya başlandığını gördüğümde çok şaşırdım ve büyük bir hayal kırıklığına uğradım. Toplantıdan ayrıldıktan sonra söz konusu anketin geçtiğimiz günlerde Üniversitemizin başka Fakültelerinde de yapılan Akademik Kurullarda uygulanmış olduğunu ve buna öğretim üyelerinden bir itiraz gelmediğini duydum ve daha da şaşırdım.

Ben başka Fakültelerdeki katılmadığım bu Akademik Kurullarda söz konusu anketin hangi şartlarda uygulandığını haliyle bilmiyorum; dolayısıyla aslında bu konuda başka öğretim üyelerine yönelik bir şey söylemek istemem. Keza benim duymamış olmama rağmen, şu ya da bu şekilde, tepki göstermiş öğretim üyeleri de olabilir. Keza herkesin kendine göre bir tepki gösterme biçimi var. Örneğin benim söz aldığım toplantıda bazı öğretim üyeleri, söz alıp Rektöre itiraz etmemiş olsalar da, ankete katılmadılar ve salonu terk ettiler. Nihayetinde bir öğretim üyesinin bu ankete tepki göstermemiş olması, onu onayladığı anlamına da gelmez.

Ancak diğer akademik kurullara katılan meslektaşlarıma yönelik bütün empatime rağmen, şu soruyu kendime sormadan edemiyorum: Acaba nasıl olup da, öğretim üyelerinin ezici çoğunluğu, akademik kurullarda Rektörün gelecek seçimlerde bana oy verir misiniz diye anket yapmasında bir gariplik görmediler? Yoksa görüp seslerini çıkarma gereğini mi hissetmediler? Yoksa seslerini çıkarmaktan mı çekindiler? Bilmiyorum. Ama bildiğim bir şey var ise, yüzlerce öğretim üyesinin akademik kurullarda böyle bir anketin yapılmasına neticede sessiz kalmış olması, en az Sayın Rektörün böyle bir anket yapmış olması kadar üzücüdür. 12 Ocak 2014. K.G.

POST SCRIPTUM*

15 Ocak 2014 Çarşamba Günü Uludağ Üniversitesi Rektörlüğünün bir birimi tarafından Uludağ Üniversitesinin bütün öğretim üyelerine “Uludağ Üniversitesi Yönetimi” imzalı “*Rektörlüğün Teşekkür Mesajı ve Anket Sonuçları*” başlıklı bir e-posta gönderilmiştir. E-posta metni aşağıdadır:

* Bu başlık bu metne 17 Ocak 2014 günü saat 17’de eklenmiştir

“Uludağ Üniversitesi’nin Değerli Öğretim Üyeleri,

Uludağ Üniversitesi Üst Yönetimi olarak 6-14 Ocak tarihleri arasında akademik kurullarınıza katılarak yönetimde geçirdiğimiz üç yılı değerlendirdik. Önceki yıllarda olduğu gibi, akademik kurulu kapattıktan sonra, rızaya ve isteğe bağlı olarak katılım sağlamak üzere sizlere bir anket uygulanmıştır. Ankete 687 akademisyen katılmış olup, rektörümüz Prof. Dr. Kamil Dilek’in başarı düzeyi ve olası bir seçimde kendisine oy verme olasılığınız ölçülmüştür.

Anketin temel amacı; üst yönetim olarak yürüttüğümüz çalışmaların sizler tarafından nasıl algılandığını tespit etmek ve her alanda olduğu gibi olası bir seçimde rektörümüzün adaylığının bir ortak aklın sonucu oluşmasını sağlamaktır.

Uygulanan anket sonuçları doğrudan üniversitemizin yöneticilerini ilgilendirmesine rağmen, anket sonuçlarında bize göstermiş olduğunuz büyük beğeni ve güven nedeni ile Uludağ Üniversitesi Yönetimi olarak sizlere teşekkürü bir borç bildik. Yaptığımız faaliyetler ve yeniliklerin üniversite kamuoyu tarafından bu kadar büyük oranda beğenilmiş olması bizleri çok memnun etti ve çalışma azmimizi daha da artırdı. Uygulanan ankette rektörümüzü başarılı bulanların oranının % 90.9 olduğu anlaşılmıştır. Olası bir seçimde rektörümüze evet oyu vermeyi düşünen öğretim üyelerinin oranının ise % 78.4 olduğu tespit edilmiştir. Elbette, göstermiş olduğunuz bu güven bizden beklentilerinizin de ne kadar büyük olduğuna işaret etmekte ve sorumluluğumuzu daha da artırmaktadır. Bu güvene layık olmak adına daha çok çalışacağımıza bir kere daha söz veriyoruz.

Ankete katılarak demokratik olgunluk içinde üniversitemizde ortak aklın oluşmasına katkı sağlayan öğretim üyelerine sonsuz teşekkürlerimizi sunarız. Bir özel teşekkürü de kararsız veya hayır oyu vererek demokrasinin vazgeçilmez unsuru olan muhalif ve kararsız eğilimi gösteren öğretim üyelerimize göndermek isteriz. Sizlerin göstermiş olduğu bu eğilim, bizlere önümüzdeki yıllarda üreteceğimiz yeni projeler ile daha yüksek performans göstermemiz gerektiğini anlatmaktadır. Sizlerin vermeye çalıştığımız mesaj tarafımızca algılanmıştır.

Kurumuzda oluşan bu olumlu atmosfer ve başarılı geçen üç yılın mimarları tüm akademisyenlerimiz, idari personelimiz, şirket çalışanlarımız ve hatta öğrencilerimizdir. Bu başarı ve güven Uludağ Üniversitesi Ailesini oluşturan tüm bireylerin katkısı ile oluşmuştur.

Bu nedenle aile mensuplarımızın her birine sonsuz teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Saygılarımızla,

Uludağ Üniversitesi Yönetimi”

Bu e-postanın altına yapılan anket sonuçlarının duyurulduğu internet sayfasının linki konulmuştur. Anket sonuçlarını biraz aşağıda değerlendireceğim. Önce e-posta hakkında gözlemlerimi aktarmak isterim:

I. E-POSTA HAKKINDA GÖZLEMLERİM

1. E-postanın kimin tarafından yazıldığı belli değildir. E-postanın altında imza olarak “Uludağ Üniversitesi Yönetimi” yazılmıştır. Metnin içinde ise e-postayı kaleme alanlar kendilerinden “Uludağ Üniversitesi Üst Yönetimi” olarak bahsetmektedirler. Yüksek öğretim mevzuatımızda “Üniversite Yönetimi” veya “Üniversite Üst Yönetimi” diye bir terim yoktur. 2547 sayılı Yükseköğretim Ka-

nununa göre üniversite organları, "Rektör", "Senato" ve "Üniversite Yönetim Kurulu"dur. "Uludağ Üniversitesi Üst Yönetimi" ifadesi ile Rektör mü, Senato mu, yoksa Üniversite Yönetim Kurulu mu kastedilmektedir? Yoksa Uludağ Üniversitesinin bizim bilmediğimiz bir "Üst Yönetimi" mi vardır? Üniversite kamu tüzel kişiliği Rektör tarafından temsil edilir. Bu tüzel kişinin iradesi de karar organları olan Senato ve Yönetim Kurulu tarafından açıklanır. Söz konusu e-postanın altındaki imza kimindir? Rektörün müdür? Rektör yardımcılarında birinin midir? Genel Sekreterin midir? Bir daire başkanının mıdır? Kimindir?

2. E-postanın ilk paragrafının ikinci cümlesinde aynen şöyle denmektedir:

"Önceki yıllarda olduğu gibi, akademik kurulu kapattıktan sonra, rızaya ve isteğe bağlı olarak katılım sağlamak üzere sizlere bir anket uygulanmıştır".

Bu cümlede tam **üç iddia** vardır ve iddiaların **üçü de yanlıştır**. Şöyle:

a) Söz konusu cümlede birinci olarak "*önceki yıllarda olduğu gibi... bir anket uygulanmıştır*" denmektedir. Ben Uludağ Üniversitesinin eski bir öğretim üyesi değilim. Ancak Uludağ Üniversitesinde bulunduğum yıllarda ben bir Rektörün "gelecek seçimlerde bana oy verecek misiniz" diye anket yaptığını hatırlamıyorum. Uludağ Üniversitesinin kurulduğu günden bu yana içinde bulunan bir meslektaşına da aynı şeyi sordum. O da böyle bir anket yapıldığını hatırlamadığını söyledi. Bilmem diğer öğretim üyesi meslektaşlarım böyle bir seçim anketinin yapıldığını hatırlarlar mı?

b) Söz konusu cümlede ikinci olarak anketin "*akademik kurulu kapattıktan sonra*" uygulandığı iddia edilmektedir. Benim katıldığım akademik kurulda söz konusu anket, akademik kurul bitmeden uygulanmıştır. Sayın Rektör benim ve bir meslektaşımın itirazı üzerine "akademik kurul bitmiştir" demiştir. Ben, bizim itirazımızdan önce Sayın Rektörün akademik kurulu "kapattığını" hatırlamıyorum. Zaten Akademik Kurul, öğretim üyelerinin söz aldığı tartışma ve öneriler kısmından sonra biter. Benim katıldığım akademik kurulda söz konusu anket, tartışma ve öneriler kısmından önce uygulanmıştır. Bunun ispatı da çok basittir: Anket formları toplandıktan sonra akademik kurulun tartışma ve öneri kısmına geçilmiş ve öğretim üyelerine söz verilmiştir. Diğer akademik kurullarda anketin akademik kurul bittikten sonra mı, devam ederken mi uygulandığını bilmiyorum. Keza diğer akademik kurullarda anketten sonra akademik kurulun tartışma ve öneriler kısmına geçilip geçilmediğini bilmiyorum. Hayatında bir akademik kurula katılmış her öğretim üyesi, bir akademik kurulun öğretim üyelerine söz verilmenden, tartışma ve öneriler kısmına geçilmeden bitmediğini bilir.

c) Söz konusu cümlede üçüncü olarak anketin "*rızaya ve isteğe bağlı olarak katılım sağlamak üzere sizlere bir anket uygulanmıştır*" denmektedir ki bu da doğru değildir. Şöyle:

aa) Benim katıldığım akademik kurulda anket uygulanmadan önce isteyen öğretim üyesinin çıkabileceği, ankete katılmayabileceği söylenmemiştir. Böyle

bir söz ancak benim ve bir meslektaşımın itirazı üzerine söylenmiştir. Diğer kurullarda sayın Rektörün, anket uygulanmadan önce isteyen öğretim üyesinin ankete katılmayabileceğini ve çıkabileceğini söyleyip söylemediğini şüphesiz ben değil, bu kurullara katılan öğretim üyeleri biliyorlar.

bb) Bir ihtimal sayın Rektör anket uygulanmadan önce “*şimdi gelecek seçimlerde bana oy verecek misiniz diye anket yapacağız, ankete katılmak istemeyenler çıkabilir*” demiş olsaydı bile ne değişirdi? Bu söz üzerine salondan çıkmayan öğretim üyelerinin, salonda kalarak ankete katılmak konusunda rızalarını verdikleri söylenebilir mi? Kaç öğretim üyesi, böyle bir ortamda sayın Rektörün gözü önünde salondan çıkmaya cesaret edecektir? Bu ortamda verilmiş rıza bir özgür rıza mıdır?

cc) Özgür rızadan bahsedebilmek için, akademik kurul toplantısına çağrı yazısında, söz konusu toplantıda seçim anketi yapılacağı ve isteyenlerin bu toplantıya gelmeyebileceği hususunun açıkça belirtilmesi gerekirdi. Rektörlük tarafından bütün öğretim üyelerine 2 Ocak 2014 tarihinde gönderilen e-postada ise öğretim üyeleri akademik kurula davet edilmekte, anket yapılacağından ise bahsedilmemektedir. Bana Hukuk Fakültesi Dekanlığından gönderilen çağrı yazısında Akademik Kurul toplantısı yapılacağı belirtilmekte, anket yapılacağından söz edilmemektedir. Diğer Fakültelerdeki meslektaşlarımıza Dekanlıkları tarafından gönderilen çağrı yazısında söz konusu toplantıda seçim anketi yapılacağı konusunda bilgi verilip verilmediğini şüphesiz ben değil, ilgili öğretim üyeleri biliyorlar.

Görüldüğü gibi söz konusu anket, Rektörlüğün iddia ettiği gibi “*rızaya ve isteğe bağlı katılım sağlamak üzere*” uygulanmamış, akademik kurula çağrılan öğretim üyelerine onların açık ve özgür rızaları alınmaksızın uygulanmıştır.

Özetle, Rektörlüğün 15 Ocak 2014 tarihli e-postasında “*önceki yıllarda olduğu gibi, akademik kurulu kapattıktan sonra, rızaya ve isteğe bağlı katılım sağlamak üzere sizlere bir anket uygulanmıştır*” denmektedir. Bu cümlede **üç unsur** vardır ve bu üç unsurun **üçü de yanlıştır**: Bir kere önceki yıllarda gelecek seçimlerde Rektöre oy verir misiniz diye bir anket yapılmamıştır; *ikinci olarak* söz konusu anket akademik kurul devam ederken uygulanmıştır ve nihayet *üçüncü olarak* söz konusu anket öğretim üyelerinin özgür ve açık rızaları alınmaksızın uygulanmıştır.

Mantıkta üç yanlışlı cümleler nedret kabilindedir. Çünkü tek bir cümlede üç ayrı yanlış yapmak kolay iş değildir. Medresetü'l Kuzatta bu kabilden cümlelere şöyle bir örnek verirlermiş¹¹: “*Muaviye'nin Hasan ve Hüseyin isimli üç kızı varmış*”. Bu cümlede tam üç yanlış var: Bir kere Hasan ve Hüseyin, Muaviye'nin değil, Hz. Ali'nin oğullarıdır; ikinci olarak cinsiyetleri kız değil, erkektir; üçüncü olarak sayıları üç değil, ikidir.

11. Bu örneği ben sayın Prof. Dr. Rona Aybay'dan duydum.

3. E-postada anketin amacı, “*rektörümüzün adaylığının bir ortak aklın sonucu oluşmasını sağlamaktır*” denerek açıklanmıştır. Seçimle iş başına gelen bir makama adaylık tamamıyla siyasî bir meseledir ve sadece aday olacak kişiyi ve varsa onun partisini ilgilendirir. Prof. Dr. Kamil Dilek’in Rektör adayı olması, nasıl olmuştur da kendisinin şahsî bir meselesi olmaktan çıkıp, Uludağ Üniversitesinin “ortak aklını” ilgilendiren bir mesele hâline gelmiştir? E-postada “ankete katılarak demokratik olgunluk içinde *üniversitemizde ortak aklın oluşmasına katkı sağlayan öğretim üyelerine* sonsuz teşekkürlerimizi sunarız” denmektedir. Öğretim üyeleri katıldıkları ankette “olası bir seçimde Uludağ Üniversitesi Rektörü olarak Prof. Dr. Kamil Dilek’e oy veririm” diyerek katkı sağladıkları şeyin üniversitemizin “*ortak aklı*” olup olmadığından emin değilim.

II. ANKET SONUÇLARI HAKKINDA GÖZLEMLERİM

15 Ocak 2014 Çarşamba günü Uludağ Üniversitesi Rektörlüğünün bir birimi tarafından Uludağ Üniversitesinin bütün öğretim üyelerine gönderilen e-postanın altında anket sonuçlarının yayınlandığı internet adresinin linki verilmiştir¹². Bu linkten ulaştığım anket sonuçlarını aşağıya aynen koyuyorum:

	Çok Başarılı ve Başarılı (%)	Evet (%)	Kararsız (%)	Hayır (%)	Ankete Katılan Toplam Öğretim Üyesi (sayı)
Tıp Fakültesi	90,13	76,9	12,5	10,6	152
Mühendislik Fakültesi	95,6	83,8	10,7	5,5	93
Fen Edebiyat Fakültesi	96,2	84,8	12,6	2,6	79
Ziraat Fakültesi	96,1	83,1	12,9	4	77
Eğitim Fakültesi	90,5	82,4	12,1	5,5	74
Veteriner Fakültesi	78,2	60,8	15,9	23,3	69
İ.İ.B.F	81,3	64,4	23,7	11,9	59
İlahiyat Fakültesi	95,2	83,3	14,2	2,5	42
MYO, YO, Konservatuar, Hukuk Fak. Güzel Sanatlar Fak., İnegöl İşl. Fak.	95,2	88	12	0	42
Üniversite Geneli	90,9	78,4	14,4	7,2	687

Kaynak:

<http://www.uludag.edu.tr/dosyalar/anasayfa/Halklailiskiler/oy%20da%C4%9F%C4%B1%C4%B1m%C4%B1.xlsx>.

Özetle 687 öğretim üyesinden **yüzde 90,9’u** Rektör Prof. Dr. Kamil Dilek’i “**Çok Başarılı ve Başarılı**” bulmuş, **yüzde 78,4’ü** gelecek seçimlerde Prof. Dr. Kamil Dilek’e **oy vereceklerini**, **yüzde 7,2’si** **oy vermeyeceklerini**, **yüzde 14,4’ü** **de kararsız olduklarını** beyan etmiştir.

Söz konusu e-postada “*anket sonuçlarında bize göstermiş olduğunuz büyük beğeni ve güven nedeni ile Uludağ Üniversitesi Yönetimi olarak sizlere teşekkürü bir borç bildik*” denmektedir. Dolayısıyla anket sonuçlarını “Uludağ Üniversitesi Yönetimi”, öğretim üyelerinin kendilerine gösterdiği “*büyük beğeni ve güven*” olarak yorumlamıştır.

Ben öyle düşünmüyorum. Çünkü öğretim üyelerinin görevleri gereği zorunlu olarak katıldıkları bir akademik kurul toplantısında önceden alınmış açık rıza-

12. <http://www.uludag.edu.tr/dosyalar/anasayfa/Halklailiskiler/oy%20da%C4%9F%C4%B1%C4%B1m%C4%B1.xlsx>

ları olmadan, Rektörün bulunduğu bir salonda doldurdıkları anket gerçeği yansıtmaz.

15 Ocak 2014 tarihinde Rektörlüğün gönderdiği e-postada “*demokratik olgunluk*”tan bahsediliyorsa da, **bu anketin demokrasiyle bir ilgisi yoktur**; hatta böyle bir anket demokrasiye aykırıdır. Bir demokraside oylama tek aday için değil, eşit şartlar altında yarışan birden fazla aday için yapılır. Oy vermenin dürüstlüğünü sağlamak için de serbest ve gizli oy gibi yığınla ilkeye uyulması gerekir. Ben söz konusu ankette sorulan “*olası bir seçimde Uludağ Üniversitesi Rektörü olarak Prof. Dr. Kamil Dilek’e oy veririm. Evet. Hayır. Kararsızım*” sorusuna öğretim üyelerinin hangi koşullarda cevap verdiği sorunu üzerinde tekrar durmayacağım. Ama sadece şunu söylemek isterim:

Tek adayın olduğu yerde yapılan oylama demokratik değildir. Demokratik mantık kaçınılmaz olarak birden fazla adayın var olmasını gerektirir. Tek aday için yapılan oylamaya anayasa hukukunda “plebisit” ismi verilir. Plebisit, anti-demokratik bir usûldür. Bu usûle hiç olmazsa zevahiri kurtarmak isteyen yöneticiler başvurur. Serbest tartışma ortamı olmadan, korku ve psikolojik manipülasyon ortamı yaratılarak, aday olan tek kişiye, seçmenlerden evet veya hayır oyu vermesi istenir. Evet oylarının oranı daima yüzde 90’dan yüksek, hatta bazen yüzde 99 çıkar. Geçmişte Orta Doğu, Afrika, Güney Amerika ülkelerinde yüzlerce plebisit düzenlenmiştir. Onlardan değil, bizden bir örnek vereyim: Ülkemizde 7 Kasım 1982 tarihinde düzenlenen halk oylamasına tek Cumhurbaşkanı adayı olarak Kenan Evren katılmış ve seçmenlerin **yüzde 91,3’ü** Kenan Evren’in Cumhurbaşkanı seçilmesine “evet” demişlerdir. Demokrasi tarihi bize yüzde 91’lik oranların övünülecek bir şey olmadığını söyler. Böyle bir oranın tek anlamı vardır: Ülkede cesur insanların oranı yüzde 9’dur.

17 Ocak 2017. K.G.

NOT: Bu makale kısmen veya tamamen, kaynağı gösterilmek şartıyla tekrar yayınlanabilir, çoğaltılabilir, dağıtılabilir. Makalenin kaynağı şu şekilde gösterilmelidir:

Kemal Gözler, “Uludağ Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Kamil Dilek’in Akademik Kurulda Seçim Anketi Yapması Hakkında Eleştiriler”, www.anayasa.gen.tr/ankete-elestiriler.pdf

(c) [Kemal Gözler](mailto:kgozler[at]hotmail.com).

E-Posta: [kgozler\[at\]hotmail.com](mailto:kgozler[at]hotmail.com)

Konuluş Tarihi: 12 Ocak 2014

Son Güncelleme: 17 Ocak 2013

- Sayfa 10’da akademik kurullara katılan öğretim üyeleri sayılarına ilişkin paragraf, bu sayılar 15 Ocak 2016 günü Rektörlük tarafından açıklandıktan sonra, 16 Ocak 2016 günü tekrar yazılmıştır.
- Sayfa 10-11’de “5. Anketin Kişisel Verilerin Toplanması Açısından Değerlendirilmesi” başlığı makaleye 16 Ocak 2014 günü ilave edilmiştir.
- Makalenin sonunda yer alan “Post Scriptum” başlıklı kısım 17 Ocak 2014 günü eklenmiştir.

Ana Sayfa: www.anayasa.gen.tr

Bu sayfa: www.anayasa.gen.tr/ankete-elestiriler.pdf